

Kunnanhallitus
Valtuusto

18.4.2017 § 82
19.5.2017 § 17

KONSERNIOHJE

Voimaantulo: 1.6.2017

1. KONSERNIOHJEEN TARKOITUS JA TAVOITE

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

2. SOVELTAMINEN

Tämä ohje kumoaa vanhan konserniohjeen (KV 10.11.2008 § 40).

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöä. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kunnan kuntakonserniin kuuluu seuraava kunnan määräysvallassa olevat yhteisöt:

- **Urjalan Talot Oy** (omistusosuus 31.12.2016: 100 %)

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaa omistusyhteisyyttä ja osakkuusyhtymistä. Kunnan osakkuusyhteisöjä ovat seuraavat yhteisöt:

- **Kiinteistö Oy Urjalan Virasto- ja liikekeskus** (omistusosuus 31.12.2016: 40,29 %)
- **Kiinteistö Oy Laukeelan Keskus** (omistusosuus 31.12.2016: 23,87 %)

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- **Pirkanmaan Sairaanhoidopiirin ky** (omistusosuus 31.12.2016: 1,12 %)
- **Koulutuskeskus Tavastia** (omistusosuus 31.12.2016: 0,9 %)
- **Pirkanmaan liitto** (omistusosuus 31.12.2016: 1,12 %)
- **Forssan Ammatti-instituutti** (omistusosuus 31.12.2016: 5,88 %)
- **Valkeakosken seudun ammatillisen koulutuksen ky** (omistusosuus 31.12.2016: 1,072 %)

3. KONSERNIOHJEEN KÄSITTELY JA HYVÄKSYMINEEN

Konserniohjeen hyväksyy Urjalan kunnanvaltuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisön yhtiökokouksessa ja hallituksessa. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessaan.

4. KONSERNIOHJEEN SITOVUUS

Kuntakonsernissa hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvassa tytäryhteisössä, jollei sitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä, yhtiöjärjestyksestä, sopimuksista tai säännöistä muuta johdu.

Omistajaohjausta ei saa käyttää siten, että yhteisön päätös tai toimenpide on omiaan tuottamaan epäoikeutettua etua yhteisön kustannuksella.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on ilmoitettava ristiriidasta välittömästi kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisön, osakkuusyhteisön tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

5. KUNNAN TOIMIELINTEN TOIMIVALLANJAKO

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä.

6. KUNTAKONSERNIN TALouden JA INVESTOINTIEN SUUNNITTELU JA OHJAUS

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisölle toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisön kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisön toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista.

Tytäryhteisön taloussuunnitelman tulee perustua valtuuston sille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisön hallituksen tulee vuosittain toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisön tulos-, rahoitus- ja investointisuunnitelmista sekä yhteisön toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. **Taloussuunnitelma tulee laatia vähintään kolmelle seuraavalle vuodelle. Investointiohjelman ja korjaussuunnitelman suunnittelukauden tulee olla vähintään 5 vuotta. Talousarvio, -suunnitelma ja investointiohjelma tulee laatia kunnan talousarviovalmistelun aikataulun mukaisesti.**

Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisön liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohtoon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

7. KONSERNIVALVONNAN JA RAPORTOINNIN SEKÄ RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN

Konserniraportointi

Kunnan tytäryhteisön on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa tytäryhteisön toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaan varten kunnalle konserniohjeen mukaiset raportit sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehittymisestä sekä arvio niihin liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausjärjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle.

Kuntakonserniin kuuluvan tytäryhteisön tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvan yhteisön kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaa yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolaian mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalain mukaisia konsernisäännöksiä sekä hyvää kirjanpitoa.

Osavuosisikatsaus ja neljännesvuosisikatsaukset

Tytäryhteisö raportoi toiminnastaan kirjallisena kunnanhallitukselle 30.6. tilanteen mukaan. Raportissa seurataan budjetoitujen eurojen toteutumista tulos- ja rahoituslaskelmatasolla. Lisäksi ilmoitetaan investointien toteutumisprosentti sekä tavoitteiden toteutuminen. Koko vuoden raportointi suoritetaan tilinpäätöksen laatimisen yhteydessä.

Tilanteista 31.3. ja 30.9. raportoidaan tuloslaskelmatasolla.

Konsernitilinpäätös

Tytäryhteisön tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista varten 28.2 mennessä. Konsernijohto antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, laadinta-aikataulusta, tiedonannon määräajoista ja mahdollisista tiedonantopohjista tilinpäätös- ja toimintakertomustietojen ilmoittamisessa.

Talousarvio ja tilinpäätös sekä tilintarkastuskertomus on toimitettava tiedoksi taloushallintoon.

8. LUOTTAMUSHENKILÖIDEN TIETOJENSAANTIOIKEUDEN TURVAAMINEN

Kunnan luottamushenkilöllä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisön toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät ole vielä julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö toimitetaan kirjallisesti kunnan hallintokeskukseen.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamiaan tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävän hoitamista varten. Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

9. VELVOLLISUUS HANKKIA KUNNAN KANTA ASIAAN ENNEN PÄÄTÖKSENTEKOA

Yhteisön hallituksen / hallituksen puheenjohtajan / toimitusjohtajan on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan/konsernijohdon kanta seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen
- asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiassa ja talousarviossa tytäryhteisöille asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmä
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti annettu yhteisön tehtäväksi
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen
- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhteisön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen

- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta ja vaihtaminen
- yhtiökokoukselle tehtävä voitonjakoehdotus, mikäli se poikkeaa yhteisön noudattamasta tavanomaisesta voitonjakokäytännöstä
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan velvollisuutena on valvoa, että ennakkokäsitys on haettu ja että se kirjataan pöytäkirjaan siinä kokouksessa, kun ennakkokäsityksen alaisesta asiasta tehdään päätös hallituksen kokouksessa.

Mikäli ennakkokäsitysmenettelyn piiriin kuuluvasta asiasta päättäminen kuuluu yhtiökokoukselle, konsernijohdon määrittämä taho huolehtii siitä, että tarvittaessa pöytäkirjanotteeseen, jolla henkilö valtuutetaan edustamaan kuntaa yhtiökokouksessa, sisällytetään kunnan kannanotto ennakkokäsitysmenettelyn alaiseen asiaan.

Lopullinen päätösvalta ja vastuu ennakkokäsitystä edellyttävästä asiasta on aina yhteisön omalla päätöksentekovelvollisuudella, vaikka kunnan ennakkokäsitys päätettävään asiaan on hankittu ennen yhteisön päätöstä.

10. KONSERNIN SISÄISET PALVELUT

Hankintayhteistyö

Hankintayhteistyöllä voidaan saavuttaa konsernille toiminnallisia ja taloudellisia etuja. Hankintoja suunniteltaessa tytäryhteisön tulee selvittää hankintayhteistyön edellytykset sekä konsernin kannalta edullisin tapa hankinnan toteuttamiseen. Päätös hankintayhteistyöhön osallistumisesta tehdään erikseen tytäryhteisössä emokunnan ohjeistuksen mukaisesti, ellei ole perusteltua syytä poiketa siitä.

Tytäryhteisön tulee kilpailuttaa hankintansa noudattaen julkisia hankintoja koskevaa lainsäädäntöä. Hankintojen toteuttamisessa tulee noudattaa Urjalan kunnan hankintaohjetta.

Vakuutusten kilpailuttaminen voidaan suorittaa yhdessä kunnan kanssa. Riskienhallinta ja siihen liittyvä vakuuttamisvastuu on tytäryhteisöllä.

Rahoitus- ja sijoitustoiminta

Tytäryhteisön tulee tehdä yhteistyötä kunnan kanssa rahoitus- ja sijoitustoiminnassa, mikäli rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskittämisestä on saatavissa merkittäviä taloudellisia hyötyjä.

Kunta ja sen tytäryhteisö voivat toimia yhteenliittymänä lainanotossa. Lainat tulee kilpailuttaa hankintalain edellyttämällä tavalla. Lainatarpeista neuvotellaan vuosittain alkuvuoden aikana.

Takaukset

Mikäli tytäryhteisö pyytää lainoilleen kunnan takausta, tulee tämän takauspyynnön liitteeksi laatia selvitys yhteisön liiketoiminta- ja taloussuunnitelmasta sekä takaukseen mahdollisesti sisältyvistä riskeistä, jotka saatetaan kunnanvaltuuston tietoon takauspäätöstä tehtäessä. Takauksen ehdot hyväksyy kunnanvaltuusto takauspäätöksen yhteydessä tai kunnanhallitus ennen takauksen täytäntöönpanoa. Tytäryhteisö ei saa ilman kunnanhallituksen suostumusta antaa takauksia tai muita vastaavia sitoumuksia.

Perintä

Kunnan ja tytäryhteisön tulee käyttää mahdollisuuksien mukaan samaa perintätoimistoa. Toiminnalla taataan kunnan yhtenäinen ilme asiakkaan suuntaan.

Henkilöstöpolitiikka

Tytäryhteisö pyrkii noudattamaan toiminnassaan soveltuvin osin kunnan henkilöstöpolitiikan periaatteita. Etenkin harkinnanvaraisten työsuhteen etujen myöntämisessä yhteisö pyrkii noudattamaan kunnan käytäntöä. Tällaisia etuja ovat esimerkiksi harkinnanvaraiset palkkaedut ja harkinnanvarainen työvapaa sekä työntekijän oikeus henkilöstökoulutukseen, luontoissuorituksiin ja lisäeläke-etuihin.

Henkilöstön hankinnassa tulee ottaa huomioon konsernin sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

Tytäryhteisö liittyy jäseneksi kuntatyönantajan perustamaan työnantajayhteisöön, ellei toiminnan laatu ja tytäryhteisön etu muuta edellytä.

Tytäryhteisö järjestää eläkevakuutuksensa Kevassa silloin, kun se on kunnan edun mukaista eikä tytäryhteisön etu muuta edellytä.

Asiakirjahallinta

Kunta velvoittaa, että tytäryhteisön asiakirjahallinta hoidetaan arkistolain mukaisesti.

Markkinointi

Tytäryhteisön markkinoinnin tulee huomioida kunnan yleiset markkinointitoimenpiteet.

Ympäristöpolitiikka

Tytäryhteisön tulee noudattaa toimintansa suunnittelussa, toteutuksessa seurannassa ja raportoinnissa kunnan ympäristöpolitiikkaa.

11. TIEDOTTAMINEN

Kuntalain 29 §:n mukaisesti kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelujen käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Tytäryhteisön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Hyvä hallinnointi edellyttää luotettavaa ja riittävää tiedottamista. Tytäryhteisön on myös oma-aloitteisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksi tuloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konsernin asettamia tavoitteita ja yhteisön hallituksen on huolehdittava, että tiedottaminen on lainmukaista ja riittävää.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolella kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

12. KUNTAKONSERNIN TARKASTUS

Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole perusteltavaa syytä. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunta laatii suunnitelman konserniyhteisöjen tilintarkastuksen järjestämisestä tilintarkastajaehdokkaiden nimeämistä varten. Kunnanhallitus nimeää tilintarkastajaehdokkaat yhtiökokouksessa tehtävää päätöstä varten.

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää tytäryhteisöltä tietoja valtuuston asettaminen tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei saa paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

Tarkastuslautakunnan tiedonsaantioikeus rajoittuu konsernijohdon raportointiin ja kunnan viranomaisten hallussa oleviin asiakirjoihin salassapitosäännösten rajoissa.

Sisäinen valvonta

Tytäryhteisön on soveltuvin osin noudatettava kunnanhallituksen hyväksymiä Urjalan kunnan sisäisen valvonnan ohjeita.

13. KUNNAN TYTÄRYHTEISÖN HYVÄ HALLINTO- JA JOHTAMISTAPA

Konserniohjeen määräysten tavoitteena on varmistaa hyvän hallinto- ja johtamistavan toteutuminen kuntakonsernissa. Hyvän hallinto- ja johtamistapaperiaatteiden kautta on tarkoitus varmistaa että tytäryhteisössä toteutuvat terveet liikeperiaatteet, riittävä

avoimuus, taloustietojen oikeellisuus, asianmukainen sisäinen valvonta ja riskienhallinta ja että kunnan omistuksia hoidetaan tarkoituksenmukaisesti, luotettavasti ja tehokkaasti kuntakonsernin kokonaisuutena turvaten.

Hyvää hallinto- ja johtamistapaa koskevat periaatteet ohjaavat myös yleisohjeena kuntaa yhtiökokouksessa edustavia ja muita kunnan puolesta omistajaohjausta käyttäviä.

Noudatettavat toimintaperiaatteet

Urjalan kuntakonsernissa noudatetaan seuraavia toimintaperiaatteita vahvistettujen strategioiden lisäksi ja toteuttamiseksi:

- hyvä palvelu
- yhdessä tekeminen kuntalaisten hyödyttämiseksi
- hyvä työilmapiiri
- vastuullisuus
- aloitteellisuus
- avoimuus
- kehittyminen
- terveet liikeperiaatteet
- tulostietojen oikeellisuus

Tytäryhteisön hallitus vastaa siitä, että yhteisössä noudatetaan hyvää liiketapaa ja lahjomavastaisia periaatteita. Eri vaalien yksittäisille ehdokkaille tai heidän tukiyhdistyksilleen ei saa antaa kuntakonsernilta taloudellista vaalitukea. Tytäryhteisö ei anna tukea poliittiseen toimintaan.

Yhtiökokous

Yhtiökokoukset pidetään osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen edellyttämällä tavalla. Tarvittaessa pidetään ylimääräisiä yhtiökokouksia. Yhtiökokouksessa asioita käsiteltäessä on noudatettava mahdollisesti voimassa olevia osakassopimuksia.

Tilikauden aikana tytäryhteisössä on järjestettävä yksi varsinainen yhtiökokous. Tarvittaessa järjestetään ylimääräinen yhtiökokous.

Yhtiökokouksen ajankohdasta ja yhtiökokouksessa käsiteltävistä asioista on ilmoitettava konsernijohtolle vähintään kaksi viikkoa ennen kokousajankohtaa. Mikäli yhtiökokouksessa käsitellään muita kuin yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiökokouksessa vuosittain käsiteltäviä asioita, on ajankohdasta ilmoitettava vähintään kolme viikkoa ennen kokousajankohtaa. Yhtiökokouskutsun yhteydessä on toimitettava etukäteen tarpeellinen ja kattava kokousmateriaali (mm. tilintarkastuskertomus kopioituna).

Mikäli edellä mainittua aikataulua ei ole käytännön syistä johtuen mahdollista noudattaa, on poikkeavasta käytännöstä sovittava erikseen konsernijohtoon kanssa. Konsernijohto voi antaa tytäryhteisölle ohjeita yhtiökokousten rytmitykseen liittyen. Mikäli yhtiökokouskutsun lähettämisessä ei ole noudatettu edellä mainittuja ohjeita, voi omistajaohjaus edellyttää kokouksen ajankohdan siirtämistä.

Yhtiökokousedustajalle on erikseen sovittavalla tavalla varattava mahdollisuus tutustua yhtiön toimintaan. Yhtiökokous järjestetään tytäryhteisön kotipaikkakunnalla. Etukäteistietojen avulla voidaan arvioida tarvetta osallistua yhtiökokoukseen, päättää äänestyskäyttäytymisestä ja tarpeesta tehdä yhtiökokouksessa kysymyksiä.

Tytäryhteisön hallituksen puheenjohtajan sekä toimitusjohtajan on oltava läsnä yhtiökokouksessa. Hallituksen puheenjohtajan ja toimitusjohtajan läsnäolo yhtiökokouksessa on tarpeen osakkeenomistajien ja yhtiön toimielinten välisen vuorovaikutuksen sekä osakkeenomistajien kyselyoikeuden toteuttamiseksi. Osakkeenomistajat voivat kyselyoikeuttaan käyttämällä saada tarkempia tietoja seikoista, jotka saattavat vaikuttaa yhtiön tilinpäätöksen, taloudellisen aseman tai muun kokouksessa käsiteltävän asian arviointiin.

Yhtiökokous valitsee tytäryhteisön hallituksen.

Hallituksen kokoonpano ja nimittäminen

Kunnanhallitus päättää hallitusjäsenehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisön hallitukseen ja antaa kokousedustajalle kuntalain 23 §:n mukaisen ohjeen.

Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisön hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua. Yhtiökokous valitsee hallituksen jäsenet. Hallitukselle valitaan varajäsenet, milloin yhtiöjärjestyksessä on näin määrätty. Ennen jäsenen nimittämistä ensimmäistä kertaa hallitukseen, tulee häneltä saada kirjallinen suostumus.

Tytäryhteisön hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Hallituksen tehtävien ja tehokkaan toiminnan kannalta on tärkeää, että hallitus koostuu jäsenistä, joilla on monipuolinen, toisiinsa täydentävä kokemus ja osaaminen.

Hallituksen jäseneksi valittavalla on oltava mahdollisuus käyttää riittävästi aikaa tehtävän hoitamiseen.

Hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan kelpoisuus, riippumattomuus ja esteellisyys

Hallituksen jäseneksi tai toimitusjohtajaksi ei voida valita oikeushenkilöä, alaikäistä eikä henkilöä, jolle on määrätty edunvalvoja ja jonka toimikelpoisuutta on rajoitettu. Hallituksen jäseneksi ei ole syytä valita henkilöä, jonka edut voivat joutua ristiriitaan yhtiön etujen kanssa. Hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja ei saa osallistua hänen ja yhteisön välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn eikä yhteisön ja kolmannen osapuolen välistä sopimusta koskevan asian käsittelyyn, jos hänelle on odotettavissa siitä olennaista etua, joka saattaa olla ristiriidassa yhteisön edun kanssa.

Hallituksen jäsenen toimikausi

Hallituksen jäsenen toimikausi on yhtiöjärjestyksen mukainen. Valinta tehdään mahdollisuuksien mukaan seuraavaan varsinaiseen yhtiökokoukseen asti, ellei valintaa tehdä uudestaan ylimääräisessä yhtiökokouksessa.

Hallituksen jäsen voi erota tehtävästä ennen toimikauden päättymistä ilmoittamalla siitä kirjallisesti hallitukselle ja sille toimitusjohtajalle, joka on edustajan tehtävään valinnut. Erottamisesta päättää se toimitusjohtaja, joka on edustajan tehtävään valinnut. Hallituksen jäsenen tehtävän tullessa avoimeksi kesken toimikauden, on hallituksella vastuu uuden jäsenen valitsemisesta jäljelle jääneeksi toimikaudeksi.

Hallitus

Hallituksella on oltava työjärjestys, johon on kirjattu muun muassa hallituksen työskentelytavat ja hallituksen kokoontumisaikataulu. Tytäryhteisön on jaettava toimitusjohtajan ja hallituksen puheenjohtajan vastuualueet selkeästi tällä työjärjestyksellä.

Suosittelavaa on, että hallitus kokoontuu vähintään neljä kertaa vuodessa. Kokousaineisto on toimitettava hallituksen jäsenille riittävän ajoissa (pääsääntöisesti vähintään yksi viikko) ennen kokousta.

Hallituksen puheenjohtaja ja hänen tehtävänsä

Hallituksessa on oltava puheenjohtaja. Puheenjohtajan valitsee hallitus, ellei yhtiöjärjestyksessä ole toisin määrätty.

Hallituksen puheenjohtaja

- vastaa siitä, että hallitus kokoontuu tarvittaessa tai jos hallituksen jäsen tai toimitusjohtaja sitä vaatii
- vastaa siitä, että kokoukset ovat asianmukaisesti valmisteltuja ja että kokousaineisto on hallitusten jäsenten käytettävissä viikkoa ennen hallituksen kokousta
- johtaa hallituksen tehokasta työskentelyä ja toimii kokouksessa puheenjohtajana sekä huolehtii siitä, että kokouksesta pidetään pöytäkirjaa sekä allekirjoittaa pöytäkirjan
- vastaa siitä, että konserniohjeessa mainittu ennakkokäsitys hankitaan
- seuraa ja valvoo toimitusjohtajan toimia

Hallituksen tehtävät ja vastuut

Hallituksen tehtävät ja vastuut määräytyvät osakeyhtiölain mukaisesti. Hallitus huolehtii tytäryhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä. Hallitus ohjaa ja valvoo yhteisön toimintaa ja toimitusjohtajaa, nimittää ja erottaa toimitusjohtajan, hyväksyy yhtiön tavoitteet ja riskienhallinnan periaatteet, varmistaa johtamisjärjestelmän toiminnan sekä vastaa yhteisön kirjanpidon ja varainhoidon valvonnasta.

Hallituksen tehtäviin kuuluu valvoa, että kuntakonserniin kuuluvassa yhtiöissä tai yhtiössä, joissa kunnilla / kuntayhtymällä on enemmistö, noudatetaan lakia ja asetuksia julkisista hankinnoista.

Hallitus ei saa tehdä päätöstä tai ryhtyä muuhun toimenpiteeseen, joka on omiaan tuottamaan osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle epäoikeutettua etua yhteisön tai toisen osakkeenomistajan kustannuksella.

Hallitustyöskentely ja päätöksenteko

Hallituksen kokouksista laaditaan pöytäkirja, jonka allekirjoittavat kokouksen puheenjohtaja ja vähintään yksi hallituksen siihen valitsema jäsen. Pöytäkirjat on numeroitava ja säilytettävä luotettavalla tavalla. Hallituksen jäsenellä ja toimitusjohtajalla on oikeus saada eriyvä mielipiteensä merkityksi pöytäkirjaan.

Hallitus on päätösvaltainen, kun kokouksessa on läsnä yli puolet jäsenistä, ellei yhtiöjärjestyksessä edellytetä suurempaa määrää. Hallituksen päätökseksi tulee enemmistön mielipide, ellei yhtiöjärjestyksen tai osakassopimuksen perusteella edellytetä määräenemmistöä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Hallitus tai hallituksen jäsen ei saa noudattaa eikä panna täytäntöön sellaista yhtiökokouksen tai yhteisön muun toimielimen päätöstä, joka on osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastainen.

Hallituksen jäsenen tiedonsaanti

Yhtiön on annettava hallituksensa jäsenille riittävät ja tasapuoliset tiedot yhtiön toiminnasta. Hallituksen jäsenten tulee olla tietoisia saamaansa tietoon liittyvistä mahdollisista rajoitteista ja puutteista ja heidän tulee varmistaa, että he saavat oikeaa ja luotettavaa tietoa. Hallituksen yksittäisen jäsenen on osoitettava mahdolliset tiedonsaantipyynnönsä toimitusjohtajalle tai hallituksen puheenjohtajalle, jotka puolestaan huolehtivat siitä, että pyydetyt tiedot tulevat tarpeellisessa määrin koko hallituksen ja toimitusjohtajan tietoon.

Toimitusjohtajan asema ja tehtävät

Yhtiöllä voi olla toimitusjohtaja. Hallitus valitsee ja voi erottaa toimitusjohtajan. Erottaminen tulee voimaan välittömästi, jollei hallitus päättä myöhemmästä ajankohdasta. Toimitusjohtajan palvelussuhteen keskeisistä ehdoista laaditaan yhteisön ja toimitusjohtajan välinen kirjallinen toimitusjohtajasopimus. Ennen toimitusjohtajasopimuksen lopullista hyväksyntää tulee se käsitellä kunnanhallituksessa.

Toimitusjohtaja:

- hoitaa yhteisön juoksevaa hallintoa hallituksen antamien ohjeiden mukaisesti
- toteuttaa hallituksen hyväksymää strategiaa
- huolehtii yhteisön kirjanpidon ja varainhoidon järjestämisestä lainmukaisella ja luotettavalla tavalla
- huolehtii siitä, että yhteisön kaupparekisteritiedot ovat ajan tasalla
- huolehtii siitä, että yhteisön osake- ja osakasluettelot ovat ajan tasalla
- valmistelee hallituksen kokoukset hallituksen puheenjohtajan ohjeiden mukaan ja toimittaa hallitukselle riittävän aineiston hyvissä ajoin etukäteen ennen hallituksen kokousta
- edustaa yhteisöä tehtäviinsä kuuluvissa asioissa.

Toimitusjohtaja ei voi toimia hallituksen jäsenenä eikä puheenjohtajana. Toimitusjohtaja ei saa noudattaa sellaista hallituksen, yhtiökokouksen tai yhtiön muun elimen päätöstä, joka on osakeyhtiölain tai yhtiöjärjestyksen vastainen.

Toimitusjohtajan sijaisen suhteen noudatetaan toimitusjohtajaa koskevia määräyksiä.

Vaitiolovelvollisuus ja asiakirjajulkisuus

Hallituksen jäsen, toimitusjohtaja, konsernihallinnon tai muu kunnan viranhaltija ei saa paljastaa ulkopuoliselle tytäryhteisön liikesalaisuuteen kuuluvaa asiaa. Tytäryhteisöä koskevaa tietoa ei saa käyttää tytäryhteisön tai kolmannen osapuolen vahingoksi.

Tytäryhteisön kunnalle toimittamat asiakirjat ovat julkisia viranomaisen julkisuudesta annetussa laissa säädetyllä tavalla.

Vastuu osakeyhtiössä

Hallituksen jäsenen vastuu perustuu velvollisuuteen edistää huolellisesti toimien yhteisön etua. Vastuu sisältää osakeyhtiölain, muiden lakien ja yhtiöjärjestyksen noudattamisen. Hallituksen jäsen saattaa joutua vastaamaan päätöksistään yhteisölle, yhteisön osakkeenomistajille tai kolmannelle henkilölle. Hallituksen jäsenten vastuu on pääsääntöisesti yhteisvastuullista.

Hallituksen puheenjohtajalla on korostunut vastuu valvontavelvollisuuden, asioiden valmistelun ja päätöksentekomenettelyn osalta. Hallituksen jäsenen vastuu on sekä siviili- että rikosoikeudellista. Hallituksen jäsenet ja toimitusjohtaja voivat joutua henkilökohtaiseen vastuuseen mm. salassapitosäännösten rikkomisesta sekä tahallisesta ja tuottamuksellisesta toiminnasta ja laiminlyönnistä

Tytäryhteisö ottaa vastuuvakuutuksen hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajalle, mikäli se on riskeiltä suojautumisen kannalta perusteltua.

Konsernihallinto

Kunnanhallitus ja muu konsernijohto voivat antaa koko konsernia koskevia ohjeita. Ohjeet voivat koskea muun muassa:

- pääomien käyttöä ja rahoitusta
- riskienhallintaa
- omistajapoliittisia tavoitteista
- konserniraportointia
- henkilöstöpolitiikkaa
- julkisia hankintoja
- muuta seikkaa, jolla edistetään konsernin kokonaisuutta.

Urjalan kunnan hallintokeskus antaa yksityiskohtaisempaa ohjausta ja yhteistyössä tytäryhteisön kanssa pyrkii tukemaan kannattavuuden ja tavoitteiden saavuttamista sekä kilpailukyvyn parantamista.

Hallitusten jäsenten palkkiot

Yhtiökokous määrittää hallituksen jäsenten palkkiot. Palkkioita maksetaan sekä puheenjohtajalle että jäsenille. Hallituksen puheenjohtajalle ja jäsenelle voidaan maksaa yhtiökokouksen erikseen päättämää vuosipalkkiota, jos liiketoiminnan laatu ja laajuus sitä edellyttää. Hallituksen jäsenet eivät voi olla osallisena tulospalkkio- tai muissa vastaavissa järjestelmissä.

Toimitusjohtajan ja yhtiön muun johdon palkitseminen

Tytäryhteisön hallituksen vastuulla on tulospalkkio- sekä muiden yhteisön sisäisten palkitsemisjärjestelmien kehittäminen. Tulospalkkio- ja muiden yhteisön sisäisten kannustinjärjestelmien käyttöönottamisessa ja palkkioiden maksamisessa on noudatettava konserniohjeen mukaista ennakkokäsitysmenettelyä. Yhteisön on toimintakertomuksessaan selostettava toimitusjohtajalle ja henkilöstölle maksettujen tulospalkkojen tai muiden palkkioiden määrä sekä palkitsemisen perusteet. Myös tulospalkkion maksamatta jättäminen on mainittava toimintakertomuksessa. Yhteisön toimitusjohtajan palkitsemisjärjestelmässä ei käytetä osake- tai osakeperusteista palkitsemista.

Palkkoja ja palkkioita koskevien tietojen ilmoittaminen

Tilinpäätöksessä on ilmoitettava erikseen toimitusjohtajalle ja hallitukselle maksettujen palkkojen ja palkkioiden yhteismäärä.